

[במדבר י"ט י"ח-י"ט] וְלָקַח אֶזּוֹב וְטָבַל בְּמַיִם אִישׁ טְהוֹר וְהֵזָה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים וְעַל הַנִּפְשׁוֹת אֲשֶׁר הִיוּ שָׁם וְעַל הַנֶּגַע בְּעֶצֶם אוֹ בְּחָלָל אוֹ בְּמַת אוֹ בְּקֶבֶר. וְהֵזָה הַטְּהוֹר עַל הַטְּמֵא בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחָטְאוּ בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּמַיִם וְטְהַר בְּעֶרְבּ.

הכשרים להזות מי חטאת

בעניין הזאת מי חטאת לטהר את הטמאים, שהיא אמורה אחר הקידוש, נאמר "וְלָקַח אֶזּוֹב וְטָבַל בְּמַיִם אִישׁ טְהוֹר" (במדבר י"ט י"ח). ונחלקו חכמים ורבי יהודה בדבר זה [והחליפו דבריהם ממה שאמרו בקידוש].

לדעת חכמים – מאחר שהקידוש כשר בזר ואשה, ופסול בקטן, אם גם ההזאה שאחריו היתה כן, די היה לכתוב בה, "וְלָקַח אֶזּוֹב וְטָבַל בְּמַיִם [] וְהֵזָה", ומתוך כך שכתב, "וְלָקַח אֶזּוֹב וְטָבַל בְּמַיִם אִישׁ טְהוֹר" וְהֵזָה", על כרחך בא להוציא ממה שנאמר קודם לכן, ולומר, "אִישׁ" ולא אשה. "טְהוֹר" להכשיר את הקטן. ואם כן **איש מזה, ואפילו קטן. אבל אשה, אינה מזה.** [אבל היא מסייעת את הקטן שאין בו דעת להזות¹].

ולדעת רבי יהודה – מאחר שהקידוש כשר בקטן, ופסול באשה, כשנאמר בהזאה "אִישׁ טְהוֹר" להוציא ממה שנאמר בקידוש, כך בא לומר, "אִישׁ" ולא קטן. "טְהוֹר" להכשיר את האשה. ואם כן **איש ואשה כשרים להזות. אבל קטן, אינו מזה.**

אכן לדברי הכל, אף על פי שטמא אינו ראוי להזות מי חטאת, לטהר טמא אחר, מי שהיה טמא, וטבל, אף על פי שעדיין לא העריב שמשו [=טבול יום], ואינו טהור גמור, [שהרי הוא אסור בתרומה וקדשים], **כשר הוא להזות מי חטאת** לטהר טמאים. שנאמר, "וְהֵזָה הַטְּהוֹר עַל הַטְּמֵא" (במדבר יט י"ט), ולא היה הכתוב צריך לומר "הַטְּהוֹר", שהרי הפרשה מדברת במי שהוא טהור, ומתוך כך שנאמר "הַטְּהוֹר", משמע אפילו טהור קצת, שהחל לצאת מטומאתו, וזהו טבול יום².

¹ בפרק בתרא דמסכת פרה, בתוספתא, מפרש **כיצד מסעדתו, אוזות לו המים, אפילו בשעת הזאה** ... ובמתניתין דפרק בתרא דפרה מסיים עלה, **ואם אחזה בידו, אפילו בשעת הזייה, פסול.** ור"י מסימפוני"ט גימגם בזה, דבתוספתא משמע דהזאה הוי רבותא טפי להכשיר, ואם כן במתניתין גבי פסול הוה ליה למיתני אפילו בשעת טבילה. ונראה לי דלא קשיא, דהא דפסלין היכא דהאשה אחזה בידו, היינו משום דהוי כאילו האשה עשתה אותו, והא ודאי הוי פשוט טפי לפסול אשה בטבילה מבהזאה, דקרא דממעטין מיניה אשה בטבילה כתיב, ולגבי הכשר קטן הויה רבותא טפי בהזאה, משום דקרא דמכשרין מיניה קטן, בטבילה כתיב. [תוס'].

² תימה, למה לי קרא, מהיכא תיתי לפסלו. אי משום דחטאת קרייה רחמנא, הא הזאה לאו עבודה היא, כיון שזר כשר בה. ואי משום דכתב טובא טהור בפרשה, "ואסף איש טהור", "וטבל במים איש טהור", הא אצטריך לדרשא כולחו